

	<p>Stichting Wandelnet Postbus 846 3800 AV Amersfoort 0 _____ _____</p> <p>www.wandelnet.nl</p>
---	---

WANDEL/VOETGANGERSONTWIKKELINGEN FLEVOLAND TERUGBLIK 2022

8 maart 2023

0. INLEIDING

Dit is een derde terugblik vanuit Wandelnet-Flevoland van de wandelontwikkelingen over een afgelopen jaar, in dit geval 2022. Wandelnet maakt zich op landelijk, regionaal en lokaal niveau sterk voor de belangen van wandelaars en voetgangers, en ontwikkelt en beheert (samen met collega-organisaties Nivon en KWBN) 11.000 km Lange Afstandswandelpaden en streekpaden. Wandelnet-Flevoland komt op voor de wandel- en voetgangersbelangen in Flevoland.

2022 was eindelijk eens (bijna) geen Corona jaar. De bewegingsvrijheid van mensen werd niet langer beperkt, er kon eindelijk weer eens vrij gereisd en gewandeld worden.

Uit onderzoeken van NOC-NSF en Wandelnet bleek dat het aantal wandelaars in de Coronatijd fors is toegenomen. Helaas bleek uit de landelijke Wandelmonitor 2021 dat Flevoland wordt gezien als de minst aantrekkelijke wandelprovincie. Daarop is in de wandelreturngblak 2021 ingegaan, en is een bescheiden poging gedaan om tot een mogelijke verklaring van oorzaken hiervan te komen, met een aantal suggesties voor een mogelijke verbeteringen. In het jaar 2022 zijn op diverse fronten initiatieven genomen. Er zijn nieuwe wandelroutes, nieuwe wandelgidsen en nieuwe beleidsontwikkelingen, en een wandelinitiatief in Dronten heeft zelfs een prijs gewonnen (zie onderaan ad 2). Deze terugblik is daarom positiever dan de terugblik van 2021. Op de volgende ontwikkelingen wordt ingegaan.

- 1. Regionale beleidsontwikkelingen van belang voor wandelaars/voetgangers
- 2. Wandelroutes, Boerenlandroutes en Wandelgidsen in Flevoland
- 3. Pionierspad
- 4. Verkiezingen Provinciale Staten
- 5. Andere ontwikkelingen, mogelijk interessant voor Flevoland

1. REGIONALE BELEIDSONTWIKKELINGEN VAN BELANG VOOR WANDELAARS/VOETGANGERS

SPORT- en BEWEEGVISIES

Flevoland heeft van alle provincies de op een na hoogste score qua beweegvriendelijke omgeving. (Drenthe is het hoogst). De gemeenten Almere en Lelystad hebben een sport- en bewegingsvisie uitgebracht waarin bewegen in de buitenruimte, waaronder wandelen, als belangrijk item wordt aangegeven en gepromoot. Sportservice Flevoland en de 2 gemeentelijke sportbedrijven in Flevoland (Almere en Lelystad) anticiperen hierop door bewegen in de buitenruimte extra onder de aandacht te brengen. Wandelnet Flevoland heeft hiertoe voorstellen voor 10 wandelroutes in Flevoland (tbv sportservice Flevoland), en extra wandelroutes tbv het online routeplatform voor sportservice Lelystad aangedragen.

Op 10 oktober 2022 ging het het Wandel- Leefstijlcollectief 'Heel Almere Wandelt' van start, een samenwerking van wandel- en leefstijlinitiatieven, mede vanuit het Almeers Preventieakkoord. Het betreft promotie en samenwerking van activiteiten, aangeboden door leden van het collectief.

Enigszins in aansluiting op bovengenoemd kader heeft Wandelnet een bijdrage geleverd aan de meningsvorming binnen de gemeente Almere over de mogelijke toepassing van een wandelroutenetwerk.

OMGEVINGSVISIES

-De gemeente Noordoostpolder heeft tbv de diverse woonkernen/dorpen in haar gebied gebiedssessies georganiseerd, die moeten leiden tot een omgevingsvisie waarin de lange termijn visie op de leefomgeving van Noordoostpolder wordt beschreven. Door Wandelnet is een brief/ zienswijze ingebracht waarin aandacht voor de voetganger/wandelaar wordt gevraagd.

-Betreffende de omgevingsvisie van Urk was het beeld dat de wandelaar/voetganger nauwelijks expliciet aan de orde kwam in de ontwerp Omgevingsvisie. Wel gebeurde dat impliciet. Als zaken niet echt expliciet benoemd worden bestaat de kans dat ze later in de praktijk ongewild worden vergeten. Om die reden zijn een aantal concrete tekstvoorstellen gedaan, die allemaal in de definitieve omgevingsvisie zijn overgenomen. De omgevingsvisie is door de gemeenteraad vastgesteld

ANDERE ONTWIKKELINGEN

-Versterking IJsselmeerdijk. Deelgenomen is aan discussiebijeenkomsten, georganiseerd door waterschap Zuiderzeeland, over versterking van de IJsselmeerdijk. Het idee van de aanleg van vooroevers, als methode ter versterking van de dijk, is ondersteund. Hierbij is bij de recreatieve functie van de dijkversterking aandacht gevraagd voor de wandelbelangen. Een zienswijze is ingediend om de wandelmogelijkheden bij de gekozen variant extra te benadrukken. Het waterschap heeft met de in de zienswijze aangegeven voorstellen ingestemd.

-De provincie organiseert regelmatig bijeenkomsten tbv een strategische agenda voor de toekomst (Samen maken we Flevoland). Uitgangspunt hierbij is een flinke groei van de bevolking in de toekomst, misschien wel met zo'n 200.000 in 2045. Uitdagingen hierbij liggen op het gebied van samen leven, gezondheid, economie en vervoer. Aan 2 bijeenkomsten is deelgenomen waarbij leefbaarheid, gezondheid insteekpunten waren.

2. WANDELROUTES, BOERENLANDROUTES en WANDELGIDSEN IN FLEVOLAND

WANDELROUTES

Er is een nieuwe lange afstandswandelroute in Flevoland, de IVN trektocht Flevoland, 2 driedaagse wandelroutes vanuit Almere, via Lelystad naar Dronten via de randmeren. De route is niet gemarkeerd, maar met gratis te downloaden GPS-tracks te lopen.

Er zijn dus in Flevoland nu 2 lange afstandswandelroutes waar meerdere dagen over gewandeld kan worden:

- Pionierspad, gemarkeerd met wit-rode stickers, zie <https://www.wandelnet.nl/wandelroute/873/Pionierspad/overzicht> ; zie voor verdere info ad 3.
- IVN trektocht Flevoland, niet gemarkeerd, zie <https://www.ivn.nl/trektochten/ivn-trektocht-flevoland/>

Er zijn 15 toeristische overstappunten (TOP's), met fiets- en wandelroutes. Bij Lelystad werden 2 nieuwe TOP's geopend. Bij de nieuwe TOP bij restaurant Onze Kas in Lelystad zijn 3 gemarkeerde wandelroutes gerealiseerd van 2,5 km, 4,5 km en 10 km. Wandelnet Flevoland heeft over deze routes meegedacht.

Op de site van visit/flevoland (154 wandelroutes) en de visit sites van de gemeenten is de informatie over wandelroutes inmiddels veelal uitgebreid en verbeterd. Daarnaast zijn op de site van [sportservice Flevoland](http://sportserviceflevoland.nl) 10 wandelroutes verspreid over Flevoland vermeld en zijn op het online routeplatform van Sportbedrijf Lelystad veel wandelroutes te vinden.

De natuurorganisaties Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en het Flevolandschap hebben in hun natuurgebieden vele gemarkeerde wandelroutes uitgezet.

Op de bekende wandelsite www.wandelzoekpagina.nl is informatie over wandelroutes in Flevoland goed uit te zoeken. Drie wandelrouteaanbieders springen er op deze site uit: Mari wandelt (inmiddels 32 natuurroutes in Flevoland (was 26 in 2020), 12 stadse en buitenom wandelroutes in en om Lelystad, en 8 routes in en om Almere, zie ook <https://marismits.wordpress.com/wandelroutes/>). Daarnaast groene wissels (22 wandelroutes, opgezet

door Bart van der Schagt; deze staan ook zijn wandelgids over Flevoland, Provinciewandelgids Flevoland), en tenslotte 9 trage tochten, opgesteld door Rutger Burgers, zie <https://www.wandelzoekpagina.nl/wandelen-in-Flevoland/>. Tot slot moet het initiatief 'StationsOmmetjes' van de NS worden genoemd waarmee de NS de Nationale Loopaward 2021 heeft gewonnen. StationsOmmetjes zijn wandelingen die beginnen en eindigen bij een station in de buurt. Vanuit ieder station in Flevoland is een dergelijke wandeling te maken. Zie voor nadere info <https://www.reisjefit.nl/wandelen>.

BOERENLANDROUTES

Boerenlandroutes zijn wandelroutes in het agrarisch cultuurlandschap. Met name in het "oude" land zijn deze populair, bijvoorbeeld onder de naam Klompenpaden. Het gaat dan dikwijls om reeds lang bestaande routes, zoals kerkepaden, die over agrarisch landschap leiden, aantrekkelijk zijn voor de wandelaar vanwege het afwisselend landschap, maar ook aantrekkelijk kunnen zijn voor de landeigenaren/boeren, omdat zij kunnen laten zien waar ze voor staan, en de dialoog tussen boer en burger kunnen bevorderen. In Flevoland bestaan er 12 van dergelijke boerenlandpaden, hier Kuierlattenroutes genoemd, het Flevolandse equivalent van de Klompenpadroutes uit Gelderland en Utrecht, gecoördineerd door Landschapsbeheer Flevoland. In nagenoeg alle provincies bestaat er een regeling voor dergelijke boerenlandpaden, waarbij een beperkte financiële tegemoetkoming vanuit de provincie bestaat, vanwege de derving aan inkomsten van de boer voor het verloren gaan van productieve grond. In Flevoland bestaat een dergelijke regeling niet. Mede om die reden leiden de kuierlattenroutes een niet optimaal bestaan. De coördinator van de kuierlatten routes, Landschapsbeheer Flevoland wil de kuierlattenroutes nieuw leven inblazen en zou graag zien dat in Flevoland wordt aangesloten bij het Klompenpaden systeem, zoals dit in Utrecht en Gelderland van toepassing is. Deze Klompenpaden zijn een beschermd merk, er wordt gedaan aan kwaliteitsborging en de marketing van de klompenpaden is zeer goed. Wandelnet- Flevoland ondersteunt dit streven van Landschapsbeheer van harte. In de brief van Wandelnet-Flevoland aan de partijen tbv de verkiezing van provinciale staten is hieraan ook aandacht voor gevraagd, zie ook punt 4.

Dat hiervoor ook vanuit de boeren belangstelling kan bestaan blijkt uit het volgende. Deze zomer was er gelegenheid voor een rondje kavelpad, georganiseerd door Team Agro NL! Boeren nodigden burens, burgers en buitenlui uit op hun bedrijf. Bezoekers kregen van de boer en/of boerin een rondleiding over het bedrijf en de 'kavel'. Je kon een rondje doen bij 20 boerenbedrijven in Nederland, waarvan 7 in Flevoland.

Ideeën voor een toegankelijk landelijk gebied zijn te vinden in de in opdracht van Wandelnet, door Track Landscapes ontwikkelde inspiratiebundel 'Bewandelbaar landschap, inspirerende projecten voor een toegankelijker landelijk gebied'. In dit zeer inspirerende rapport zijn 28 zeer diverse projecten gebundeld die allemaal hebben geleid tot meer ruimte voor wandelen in het agrarisch cultuurlandschap. Zie <https://www.wandelnet.nl/pers-en-publicaties>

WANDELGIDSEN

Er is een nieuwe wandelgids met wandelroutes in en rond Lelystad verschenen met 7 beschreven routes, gemaakt door routemaker Mari Smits. De gids is gratis te verkrijgen bij toeristische informatiepunten in Lelystad. Daarnaast is een nieuwe gids verschenen "Rondjes langs de randmeren" van landschapsjournalist Fokko Bosker, met wandel- en fietsroutes vanuit havens en aanlegplaatsen van de randmeren. Vanuit de havens wordt het achterland van de Veluwe, de Gooi- en Vechtstreek en de Flevo- en Noordoostpolder verkend. Elke route heeft een oversteek van het 'oude' naar het 'nieuwe' land en andersom. Tot slot is door eerdergenoemde Mari Smits de aanzet gemaakt voor een wandelgids "Wandelen buiten de binnenstad van Almere". Deze gids verschijnt in 2023.

Er zijn dus inmiddels 3 wandelgidsen voor Flevoland:

- Provinciewandelgids Flevoland van Bart van der Schagt
- Wandelroutes in en rond Lelystad van Mari Smits
- Rondjes langs de Randmeren van Fokko Bosker

PRIJS VOOR DRONTEN. Op het Nationaal Voetgangerscongres op 12 oktober zijn de LoopAwards 2022 uitgereikt. De ruimtelijke award werd gewonnen door 'de dementievriendelijke route-De Oost' in Dronten. De Oost in Dronten is een straat waar een verzorgingshuis en seniorencomplex aan liggen. Er is een route aangelegd die overzicht, rust en structuur biedt, en herkenbaar is. Daardoor kunnen mensen met dementie, maar ook andere doelgroepen, langer

zelfstandig gebruik maken van de openbare ruimte. Zie ook de site <https://ruimtevoorlopen.nl/2022/10/winnaars-loopaward-2022-bekend/>

3. PIONIERSPAD

Het Pionierspad is de enige gemarkeerde Lange Afstandswandelroute, in beheer bij Wandelnet, in Flevoland. Er bestaat nog geen wandelgids van. De gehele wandelroute is wel op internet te downloaden en op kaarten weergegeven, en in het veld via de rood-witte markering en/of via de wandelapp van Wandelnet te volgen. Door 10 vrijwilligers wordt de markering gecontroleerd en zonodig gereviseerd.

Door de provincie Flevoland is een subsidie verleend voor het project “Vergroten belevingswaarde van het Pionierspad”. Hierbij speelt “het verhaal van Flevoland” een belangrijke rol. Naast een wandelgids, en een update van de bezienswaardigheden (points of interest, poi's), wordt daarbij gewerkt aan filmpjes en podcasts over een aantal poi's, die zowel op de internetsite als onderweg bij de poi's kunnen worden bekeken/beluisterd. Ook zullen een aantal gemarkeerde rondwandelingen aan het Pionierspad worden toegevoegd.

In 2022 waren er helaas 2 omleidingen van de route van het Pionierspad:

- Vanwege de Floriade moest de route in Almere worden omgeleid.
- Tussen Swifterbant en Lelystad zijn nog steeds werkzaamheden aan de gang vanwege de realisatie van een groot pakket windmolens. Het betreft het plan Windplanblauw. De wandelroute is helaas doordeweeks omgelegd moeten worden; in het weekend is de route normaal begaanbaar.

De omleidingen zijn gemarkeerd in het veld weergegeven; daarnaast zijn ze op de website in de tekst en op kaart weergegeven.

4. VERKIEZINGEN PROVINCIALE STATEN.

Tbv de komende verkiezingen voor provinciale staten is vanuit Wandelnet Flevoland aan de diverse politieke partijen een notitie met input voor het verkiezingsprogramma toegestuurd. De strekking was dat Wandelen in Nederland als belangrijk wordt gezien en dat het van belang is voor gezondheid, mobiliteit, natuurbeleving, mobiliteit, welbevinden. Lopen/wandelen is echter zo gewoon, dat de voetganger dikwijls weinig expliciete aandacht krijgt. Er wordt al gauw gedacht dat dat je voor lopen/ wandelen niets hoeft te doen. Dit is niet het geval! Mensen gaan meer lopen in een aantrekkelijke, beweegvriendelijke leefomgeving, waar het veilig is en er voldoende ruimte is om te lopen. Daarom is aan de partijen gevraagd om wandelen een expliciete plek te geven in hun verkiezingsprogramma's.

Daarnaast is in het bijzonder aandacht gevraagd voor recreatie, toerisme en vitaliteit platteland.

Toerisme in het algemeen maar wandelen in het bijzonder is van belang voor behoud van draagvlak voor natuur en landschap. Wandelen (en fietsen) is een goede manier om kennis te maken met de kwaliteit van het (cultuur)landschap. Zorgvuldig gekozen routes en wandelnetwerken vergroten de beleefbaarheid en waardering van natuur en (agrarisch)landschap. Wandelnet vraagt de partijen optimalisatie van de provinciale wandelinfrastructuur als wens in hun partijprogramma op te nemen. Dit kan gestalte krijgen door:

1. mede in het kader van vitaal platteland, te pleiten voor een overgang van het huidige kuierlattenennetwerk naar het klompenpadennetwerk. Klompenpaden zijn inmiddels een begrip voor recreant en toerist in de provincies Gelderland en Utrecht. Er is sprake van een goede kwaliteitsborging, goede marketing, en ook is sprake van een zekere tegemoetkoming aan de boeren vanwege gederfde inkomsten doordat land voor productie verloren gaat. Naast aantrekkelijk voor de recreant bevorderen klompenpaden ook de dialoog tussen boeren en burger. Zie ook <https://klompenpaden.nl/>

2. In het verlengde hiervan ook te pleiten voor de komst van zogenaamde “rustpunten” in het agrarisch gebied. Rustpunten liggen aan een fiets- of wandelroute, vaak op een particulier erf met of zonder agrarische bestemming. De recreant kan er naar het toilet en kan er koffie of thee krijgen; er is geen sprake van een bediend terras en geen verkoop van alcoholhoudende dranken of van maaltijden. Zie <https://www.rustpunt.nu/>

3. Tot slot te pleiten voor een provinciale grote lijn tav de wandelinfrastructuur. Gedacht kan worden aan een soort houtskoolschets van hoe de provinciale wandelinfrastructuur denkbaar is,

over gemeentegrenzen heen. Hierop kan door gemeenten, provincie en waterschap geanticipeerd worden met (gemeentelijke) wandelinfastructuren, bijvoorbeeld met gemeentelijke wandelroutes en/of wandelknooppuntennetwerken. Dergelijke wandelinfastructuren kunnen goed over gemeentegrenzen heen lopen als daar aanleiding toe is. Op een dergelijke wijze staat de aantrekkelijkheid van het (agrarisch/natuur)gebied centraal voor de recreant in plaats van de gemeentelijke grens.

5. ANDERE ONTWIKKELINGEN MOGELIJK INTERESSANT VOOR FLEVOLAND

-De Invloed van de fysieke leefomgeving op gezond gedrag; factsheet RIVM dd 17-05- 2022

De inrichting van de fysieke leefomgeving heeft invloed op hoe gezond bewoners zich gedragen. Daarom moet in wijken en buurten meer aandacht komen voor het gezond ontwerpen en inrichten van de buitenruimte. Het RIVM onderzocht welke elementen in de fysieke leefomgeving gezonde gedragingen van bewoners bevorderen. Onder fysieke leefomgeving valt de (semi) openbare buitenruimte, zoals parken, speeltuinen, fiets- en wandelpaden. Dit onderzoek biedt handvatten voor een gezond ontwerp en inrichting van de leefomgeving. Zo blijkt uit de interviews en het literatuuronderzoek dat beweging wordt gestimuleerd door de aanwezigheid van fiets- en wandelpaden. Echter, willen inwoners daadwerkelijk gebruikmaken van deze fiets- en wandelpaden, dan gelden een aantal randvoorwaarden. Dit betekent bijvoorbeeld dat de fiets- en wandelpaden goed onderhouden zijn, breed opgezet zijn en vrij liggen van autowegen. Zie de site: <http://www.gezondeleefomgeving.nl/nieuws/invloed-fysieke-leefomgeving-op-gezond-gedrag>

-CROW, kennisplatform voor infrastructuur, openbare ruimte, verkeer en vervoer, aanbesteden en contracteren, heeft een magazine over beweegvriendelijke buitenruimte gepubliceerd met daarin interviews, achtergrondartikelen en inspirerende praktijkvoorbeelden. Het blad verwijst ook naar een webpagina waar je kennis kunt vinden om zelf aan de slag te gaan. Centraal thema van het blad is: mensen verleiden om te lopen, te fietsen of te sporten in de buitenlucht. Zie <https://www.crow.nl/over-crow/nieuws/2022/september/magazine-beweegvriendelijke-omgeving-nodigt-uit>

-Op de Toerisme Top 2022 is het koersdocument 'Op weg naar klimaatneutraal toerisme' gepresenteerd. In dit document worden kansen en uitdagingen beschreven op weg naar een duurzame en klimaatneutrale toekomst van het toerisme in Nederland. In het document wordt tav vervoer in Nederland gesteld: "Om de CO2-uitstoot van vervoer in Nederland te verminderen, willen we enerzijds automobilisten verleiden om te kiezen voor duurzamere opties van vervoer. Anderzijds willen we de kilometers die toch per personenauto worden afgelegd, klimaatneutraal krijgen. Het OV-netwerk moet hoogwaardig blijven en de fiets- en wandelinfastructuur moet worden verbeterd.". Zie <https://www.nbtc.nl/nl/site/artikel/koersdocument-op-weg-naar-klimaatneutraal-toerisme.htm>

-Citydeal Ruimte voor Lopen. Op 14 december 2020 is de City Deal Ruimte voor Lopen officieel van start gegaan. Met dit samenwerkingsverband committeren gemeenten, rijksoverheid en maatschappelijke partijen zich om de komende 4 jaar te gaan experimenteren met loopbeleid in een stedelijke omgeving. In oktober 2022 verscheen het magazine Samen oplopen, De voetganger in de gemeentelijke coalitieakkoorden 2022-2026. Zie <https://ruimtevoorlopen.nl/magazine/editie-2/de-voetganger-in-de-gemeentelijke-coalitieakkoorden-2022-2026/>. De negen steden die deelnemen aan de City Deal Ruimte voor Lopen innoveren samen met de Rijksoverheid, maatschappelijke organisaties en bedrijven om hun stedelijk loopbeleid te versterken. Hoe zie je deze ambities terug in de recent afgesloten coalitieakkoorden, die zijn gevormd na de gemeenteraadsverkiezingen dit jaar? De steden zetten in op diverse thema's om de stad aantrekkelijker te maken voor voetgangers. Een beknopte greep uit de plannen: Voetgangersnetwerk, "We geven ruim baan aan de voetganger" staat prominent in het coalitieakkoord van Nijmegen. De stad wil een netwerk van aantrekkelijke looproutes van, naar en in de binnenstad. Verkeersstromen in winkelstraten worden zoveel mogelijk van elkaar gescheiden. Dit creëert niet alleen ruimte voor het groeiend aantal inwoners, maar draagt ook bij aan het verbeteren van de luchtkwaliteit, gezondheid en sociale cohesie". Een plek van ontmoeting. "De openbare ruimte wordt een plek van ontmoeting waar we meer groen willen,"

schrijven de coalitiepartners in Amersfoort”. *Autoluwe straten*. Straten autoluw maken is voor veel steden een belangrijke stap om de voetganger meer ruimte te geven. Het doel is daarbij niet om de auto uit de stad te weren, maar om de straten veiliger te maken voor fietsers en voetgangers in het centrum en de oude stadswijken, aldus het Rotterdamse akkoord. Leeuwarden wil zijn autoluwe binnenstad uitbreiden en ook Zwolle heeft plannen op dit gebied. *Van 50 naar 30 kilometer per uur*. Het verlagen van de maximumsnelheid voor auto's is voor meerdere steden een belangrijke opgave voor de komende jaren. Amsterdam loopt daarin voorop en wil in de hele stad een maximumsnelheid van 30 kilometer per uur. Ook Amersfoort, Rotterdam, Tilburg, Leeuwarden en Groningen willen de komende jaren op meerdere wegen de maximumsnelheid voor autoverkeer terug van 50 naar 30 kilometer per uur. *Meer groen in de stad*. De coronapandemie heeft veel bestuurders doen beseffen dat groen in de stad onmisbaar is. Zo schrijft het nieuwe bestuur in Amsterdam: “We blijven dan ook inzetten op verdere vergroening van wijken en buurten en versterken de ecologische waarde van de stad.” Ook Rotterdam vindt het belangrijk om te investeren in een fijne, aantrekkelijke, groene en veilige buitenruimte. *Sport in de openbare ruimte*. Zwolle zet de openbare ruimte in om een gezonde leefstijl te bevorderen. “Sport en bewegen is leuk, goed voor de gezondheid en moet voor iedereen toegankelijk en mogelijk zijn. De inrichting van de omgeving moet uitnodigen tot bewegen in de openbare ruimte.” Ook Rotterdam ziet kansen om te sporten in de openbare ruimte. Die moet zo worden ingericht dat die geschikt is om een rondje te kunnen hardlopen of wandelen of een potje te kunnen voetballen met je vrienden.

- *Wandelende jongeren zoeken rust en ontspanning*. Jongeren hebben in coronatijd massaal het wandelen ontdekt. Eén derde van alle jongeren wandelt nu meer dan vóór corona. Dat blijkt uit een onderzoek dat de ANWB en Wandelnet samen onder ruim 1.100 jongeren tot 30 jaar hebben gedaan. Jongeren zoeken vooral rust en ontspanning in een nogal druk en stressvol leven. En een frisse neus halen in de natuur helpt daarbij. De jongeren tot 30 jaar wandelen vooral voor ‘rust en ontspanning’ (41%). De tweede reden is ‘om in beweging te blijven’ (34%); op de derde plaats staat ‘een frisse neus halen’ (32%). Het is echter ook een manier om te kunnen ontsnappen aan de dagelijkse drukte en om gelijk ook bij te praten met vrienden en vriendinnen. Het liefst maken deze jongeren een wandeling met één vriend of vriendin. De natuur c.q. het groen en rust en ruimte zijn voor jongeren het allerbelangrijkst bij de keuze van een wandelgebied. Deze jongeren lijken op zoek naar een zen-moment met rust, vrijheid en ontspanning. Het onderzoek toont verder aan dat jongeren sinds de coronapandemie ook gehecht zijn geraakt aan het wandelen. De meeste jongeren omschrijven zichzelf als ‘avontuurlijke wandelaar’, als wandelaar die minder gebruik maakt van kant-en-klare routes. Verder gaan ze vaker last-minute op pad en willen ze graag nieuwe gebieden ontdekken. Waar het routepaaltje naar rechts wijst gaan zij naar links. De mobiele telefoon om eventueel de weg terug te vinden zit bij 84 procent in de achterzak (dus zó avontuurlijk is dit nu ook weer niet). Doel van het onderzoek naar wandelende jongeren is het wandelaanbod (routes, wandelrouteplanners, informatie) en belangenbehartiging verder verbeteren. Zie <https://www.wandelnet.nl/nieuwsbericht/2022/11/29/Wandelende-jongeren-zoeken-zen-momentje-in-de-natuur>

- *Congres over wandelen in het landelijk gebied*. In Nederland wordt steeds meer gewandeld, maar de wandelaar die direct vanuit eigen huis het buitengebied in wil, trekt aan het kortste eind. In veel regio's is het landschap niet toegankelijk, aantrekkelijk en uitnodigend genoeg om als wandelbestemming te dienen. Om daar verandering in aan te brengen organiseerde Stichting Wandelnet op dinsdagmiddag 13 december de landelijke inspiratiebijeenkomst ‘Werken aan een bewandelbaar landschap’ in Kamerik. Meer dan 60 belangstellenden, werkzaam bij overheden, routeorganisaties en terreineigenaren uit het hele land hadden zich hiervoor aangemeld. Aan de orde kwam hierbij de, in opdracht van Wandelnet, door Track Landscapes ontwikkelde inspiratiebundel ‘Bewandelbaar landschap, inspirerende projecten voor een toegankelijker landelijk gebied’. In dit zeer inspirerende rapport zijn 28 zeer diverse projecten gebundeld die allemaal hebben geleid tot meer ruimte voor wandelen in het agrarisch cultuurlandschap. Zie <https://www.wandelnet.nl/pers-en-publicaties>